

C V D

A T G G

1 6 1 1

R. D. 267

A. 309

Sammlung

Genehmigt:
Amt für Volksbildung
Halberstadt
Prüfungskommission

J. VII. 896.

~~III 4/2 J. V 18~~

Gelehrte
Bibliothek
Göttingen
Bibliographisches

f

9

THESES
De
ASTHMATE,
QVAS

AVSPICE CHRISTO

SUB
PRAESIDE

Clarissim. & excellent. viro,
DN. FRANCISCO PARCOVIO,
Rostochiensi, Philosophiæ & artis Medicæ Do-
ctore, eiusdemq; facultatis in illustri Juliâ Pro-
fessore primario, & collegij Medici Decano, nec
non illustrissimorum Principum Brunsvi-
censium ac Lunæburgensium
Archiatro,

Pro consequendo summo in arte Medica gradu,
Publicè disputandas proponit
LUCAS PALVDANVS VIBERGIUS
DANVS.

Fiet disputatio 16. Iunij,
horis & loco consueto.

HELMAESTADI,
Ex Officina Typographica Iacobi Lucij,

ANNO 1710 ex.

REVERENDO
CLARISSIMO AC ORNATISSIMO
VIRO DN.
M. CHRISTOPHORO
KNOFF SERENISSIMAE ET PO-
tentissimæ Regiæ Maiestatis Daniæ con-
cionatori vigilantissimo,

NEC NON
Ecclesiæ cathedralis, quæ est ROSKILDIAE
Archidiacono fidelissimo,

Fautori, promotori ac affini suo
perpetuum obseruando

Hasce theses

Offert & consecrat.

Author

HERMANNUS
Ex Officina Typographica Jacobi Lucij

Anno c. 13. ex.

De

ASTHMAE

THESIS I.

Vocabulum *ἀσθμα* à Medicis variè usurpatur: Primò enim generalissime continens omnem respirandi difficultatis speciem quamcunque etiam causam & subiectum habuerit, siue fuerit etiam cum febre vt in peripneumonia in pleuritide &c. siue citra febrem, sumitur. Strictiùs deinde pro ea spirandi difficultate, quæ solius pulmonis vitij fit. Atq; hac significatione continet tres illos difficilis respirationis gradus, dyspnæam, Orthopnæam, & suspirium seu anhelationem. *Gal. 7. de comp. med. sec. locos c. 6.* Strictissimè deniq; ac propriissimè pro signatâ quadam difficilis anhelitus specie, qui cum stertore ac sibilo editur, accipitur, *lib. 6. aph. com. 46.* In qua postrema significatione in hac nostra disputatione intelligi volumus.

II.

Difficilis hæc respiratio græcis *ἀσθμα ἀνά* ἔ *ἀσθμαίνων* ab anhelando; latinis Suspirium, anhelatio dicitur. Hinc eo morbo laborantes anhelosi, anhelatores & suspiriosi nominantur.

III.

Est igitur asthma angustia propaginum asperæ arteriæ per corpus pulmonum deseminatarum cum stertorosâ ac difficili respiratione ex viscidâ ac crassâ materiâ facta sine febre.

A 2

Affc.

IV.

Affectus huius genus alij aliud statuunt, pro vt nimirum varie ab illis consideratur; nobis tamen magis arridet illorum sententia, qui genus faciunt loci angustiam.

V.

Subiectum huius morbi proximum & appropriatum sunt pulmonum bronchia vel propagines asperæ arteriæ per pulmonum substantiam dispersæ, non, vt quibusdam placet, vena arteriosa & sine pari.

VI.

De causa continente non leuis est inter Medicos controversiâ. Alij ab influente sanguine, nonnulli à tuberculo in cavitatibus asperæ arteriæ contento, quidam à bronchiorum interceptione, à resiccatione vehementi, abscessu, stricture pectoris, pulmonis compressione, lapidibus, grandinibus, vermibus, imbibitione humoris pituitosi, Connexu pulmonum cum cavitare thoracis, pure, tuberculo in spina siue sponte siue à causa externa genito, flatibus item multis septû transuersum distendentibus fieri contendunt.

VII.

Faciunt quoq; speciem Asthmatis quæcunq; prauû expirant fumum vel vaporem vt in asthmate, quo præhenduntur laborantes ex vtero: sic & illis, qui tractant metallica non raro accidit vt præfocentur, quemadmodum Galenus de illis qui circa Calchanti venas in Cypro laborare scripta reliquit. Carbonum quoq; fumus & cereuisiæ afferuescentis attractum copiosum vaporem non raro suffocare deprehendimus.

VIII.

Nos verò solam materiam crassam & viscidam proximam & continentem veri asthmatis causam cum Galen. 4. de loc. aff. c. 7. & 8. statuimus.

Cras-

IX.
Crassa & viscida hæc materia plerumq; cum flatibus
coniuncta est (à pituita tanquã materia originem habentib.)
qui si in copia adsunt, non raro paroxysmum excitant & ob-
errantes in pectore, præcordijs & scapulis dolorem faciunt.

X.
Materia crassa vel in ipsa parte affectâ congeritur vel
aliunde transmittitur. *Galen. lib. 4. de loc. c. 7.*

XI.
Congeritur autem materia cum pars vel propter viti-
um & imbecillitatem facultatis allapsum alimentum nec con-
sumere nec conficere potest: vel quando maiori copia ali-
mentum attrahit, quam quod conquoquere valet: vel deniq;
propter debilem facultatem expultricem.

XII.
Transmittitur vel à cerebro vel à vicinis partibus vel
à toto.

XIII.
A cerebro & alijs partibus transfunditur, vel ob earun-
dem ac Cerebri pigram ac labefactatam facultatem reten-
tricem: vel ob fortem ac copiã irritatam expultricem.

XIV.
A toto, vbi scilicet id simili excrementitia materiã ab-
undet, vel quando consuetã quãdam euacuatio suppressa
fuerit.

XV.
Pulmonum quoq; imbecillitas, quæ collectionis causa
est, eadem quoq; vt facilius suscipiat aliunde influentem
humorem, efficit.

XVI.
Causæ antecedentes, sunt pectoris angustia, pulmonum
frigida & humida intemperies, caput debile, temperamen-
tum

tum pituitosum, suppressio mensium vel hæmorrhoidum.

XVII.

Procarrætica, caliditas ac frigiditas nimia aëris, casus, violenta pectoris percussio, exercitium seu motus immodicus, intemperantia victus, odor rerum pectus constringentium, quibus & fumus hydrargiri annumeratur.

XVIII.

Cibi crassi, lenti, frigidi, crapulæ, potus vini generosi, Regio frigida humida, locus ad aquilonem & occidentem vergens, hyems gelida, status cœli aquilonius, humens pluuiosaq; constitutio, mora sub sole, vitæ studium. Refert enim Aëtius eos, qui ad ignem artes faciunt frequentius asthmate tentari & vbi tentantur annum non perdurare.

XIX.

Signa diagnostica. Crebra, densa, parua ac difficilis respiratio cum stertore sibilo ac sono thoracis magna eleuatio, pectus angustum & graue.

XX.

Prognostica. Asthma in iuuenibus difficulter, in senibus nunquam curationem admittit.

XXI.

Quibuscunq; asthmate laborantibus cum tussi, defierit tussis anhelitus difficultate perseuerante, ijs mors in propinquo est.

XXII.

Spiratio tremula periculosa est, & eò magis si scapulæ & omoplatæ cum musculis intercostalibus vna cum inspiratione & expiratione attolluntur ac deprimuntur præsertim viribus existentibus debilibus.

XXIII.

Syncope concurrens cum pulsu inæquali, intermittente, languido & paruo pessimum.

Affi-

XXIV.

Afficiuntur, Aureliano authore, hoc malo magis viri quam foeminæ, quamuis huic affectui magis sint opportunæ.

XXV.

C *V* *R* *A* *T* *I* *O*.

Cum affectus huius proxima ac continens causa sit crassa ac viscosa materia, indicat propterea attenuationem sui, incisionem atq; deterfionem: quod verò angustiam faciat, indiget aperientibus atq; dilatantibus; at quod præter naturam in parte affecta contineatur, promouentia expectorantiaq; maxime exposulat; Quatenus autem propter vitium seu imbecillitatem partis accumulatur vel recipiatur partem læsam vult esse roborandam: quod autem à partibus vicinis vel à toto transmittatur, Euacuantia, reuellentia, deriuantia, partisq; mandantis confortantia, indicat.

XXVI.

Fiant autem hæc omnia per tria vulgata medicorum instrumenta Chirurgiam scilicet, Pharmaciam atq; Diætam, quæ omnia pro ratione indicantium vel in ipsa accessione vel extra accessionem instituuntur.

XXVII.

Circa primam intentionem, quæ vult materiam crassam ac viscidam attenuari, incidi atq; detergi, hoc maxime nobis considerandum venit, vt in principio à lenientibus ac minus fortioribus curam instituamus, mox ad incidentia, tandem verò ad detergentia descendamus. Nam si nimium resoluentibus vtamur ac temperata atq; benigna omitamus, tenuem materiam induratâ crassâ digeremus. Circumspectè igitur agendum, taliaq; vsurpanda quæ materiam sic præparant sicq; attenuent, vt crassam, seiunctâ liquidiore, non coagulent, atq; inspissent.

A 4

Leni-

XXVIII.

Leniunt autem Sebesten, iuiubæ, ficus, liquirit. passulæ, Saccharum, sem. lini, altheæ.

XXIX.

Incidunt atq; detergunt radix Enulæ campa. aristoloch. rotund, Ari, iridis. Sem. Melanthij, vrticæ, nasturtij; centaureum, hyssopus, calamentum, satureia, Origanum, pulegium, Millepedæ, pulu. Erinacëj, &c.

XXX.

Secunda & tertia intentio perficiuntur dilatantibus seu aperientibus & expectorantibus quæ vel intra corpus sumuntur vel exterius applicantur.

XXXI.

Interius dantur Syrup. Glycyrhiz. de iuiub. de prassio, de Eryfimo, quibus cum magno successu, præsertim in accessione vel paroxismo, addatur ℞ vel ℥. agaric. puluerizat. quemadmodum & extractum croci, si eius ℞ s. exhibetur, plurimum opituletur. Montuus Ammoniæ gr. iij vel v. in oxymelitis ℥ ij dissoluti, in vehementi exacerbatione felicissimè propinat. Ocymi quoq; Citracij semen in aq. decoctum vsq; ad dissolutionem, in cuius colatura Moschi fragrantissimi gr. v. sint soluti, si per infundibulum vapor ore excipiatur, idem author multum prædicat. Augenius probat fumum seu vaporem decocti herbæ sanctæ seu peti. Syrup. quoq; eiusdem herbæ cum oleo Sulphur. In vsu quoq; sunt, & præsertim extra accessionem, Diahyssop. Diapenidium, diatragachantum cum oleo anisi, ius galli antiqui, cuius quatuor extant descriptiones apud Mercatum, loch sanum & expertum, loch de pino &c.

XXXII.

Exterius adhibentur vnguenta ex oleo Anethi, Camomill. rutæ, lilior. albor. Laurin. irin. costin. Cataplasma ex ficibus, farina hordeacea melle & resina : vnguentum Resum-

sumptiu. Dialtheæ. Hercules de Saxonia ad expectoratio-
nem & faciliorem exturbationem materiei iubet pectus in-
ungi vnguento ex hydrargyro.

XXXIII.

Parti affectæ proprietate quadam familiaria sunt, simul-
que corroborant, Scabiosa radic. tussilag. petasitid. pulmo
vulpis arefactus, Aseli, vermes serici, vermes vrticis subiecti,
Guaiacum.

XXXIV.

Intentio quinta in materiei euacuatione deriuatione &
auerfione consistit.

XXXV.

Euacuatur autem materia vel per sanguinis missionem
vel per pharmacum.

XXXVI.

Celsus nisi aliquid prohibeat, auxilium in sanguinis de-
tractione esse ait, quod tamen non nisi in admodum pletho-
rico corpore admittimus.

XXXVII.

Aurelianus & Aegineta si præfocatio cogit & horte-
tur etiam si venter officia non fecerit adhibendam esse præ-
cipiunt.

XXXVIII.

Verum cum venæ sectio Symptomati potissimum occur-
rat, causæ vero morbi & frigida destillationi inimica sit Fer-
nelio authore consil. 23. (cum quo & Mercatus facit) omitten-
dam potius vel cautè adhibendam suademus.

XXXIX.

Ratio quoque partis mandantis maxima est habenda.
Nam si à capite vel à toto materia ad locum affectû funditur,
sanguis per venam cubiti educi debet, sin verò consuetâ
quadam euacuatione mensium, puta vel hæmorrhoidû, per
venam Malleoli sanguinem educendum esse censemus.

A 5

Vbi

XL.

Vbi tamen notandum est, vt ante venæ sectionem, si fieri potest, primæ viæ clystere leniente vel medicamento ecoprotico expurgentur.

XLI.

Purgatione si opus videatur, primum omnium, dante videlicet inducias ipso malo, materia ad expulsionem Syrup. de prassio, Hyssop. de duabus vel quinq; radicibus. Oxymelit. simplice & composito. Decocto ligni Guaiac. Aqu. Betonic. Scabios. hyssop. præparetur.

XLII.

Præparatis humoribus purgatur totum Electuari. Diaturbith. cum Rheubarb. Diaphænico, Diacatholic. pill. Hieræ cum agarico, Hieræ Diacolocynth. Alaphangin. Cocchiar. Masticin. Agarico. Colocynthide & similibus.

XLIII.

AËgineta continuam purgationem per validissima medicamenta suadet. Rondoletius mauult frequentes & absq; magna perturbatione purgare, præsertim quando abest paroxismus. In accessione non Scammoneata sed leuiora præcipit. Primum locum terebinthin. cypria ad ʒi. cum vitello oui dissoluta, vel oleo amygdalar. exhibita, vt meatus prorsus expurget ventrem subducit & omnia viscera detergit, sibi vindicat.

XLIV.

Ad vomitus quoq; inuitant Aurelianus & AËgineta, quod & Cappiuaccius non improbare videtur, ait enim nos Asthmata, difficilia non curare, quia demus parum agarici omisâ Colocynthide & Elaterio & alijs vomitorijs, quæ sæpe in hoc morbo sunt præsentanea vt patet illorum experimentis, qui infuso antimonij præparati felicissime eum curauerunt.

Verum

XLV.

Verum cum vomitus in omnibus thoracis affectibus suspecti sint, in illis, nisi qui facillimè & sua quasi sponte vomunt & non nisi consuetis prouocabimus.

XLVI.

Ad materiam reuellendam ac deriuandam plurimum iuuasse (extra tamen paroxysmū) Errhina compertum habemus. Nec minus præstant & hoc fontanellæ vel bracchijs vel cruribus affixæ, quamuis harum vsus maxime improbat Augenijs.

XLVII.

Nec siue successu adhibentur cucurbitulæ cum vel sine scarificatione, frictio thoracis ex pumice superimposito nitro, percussio thoracis facta vrticis. Imponi quoq; possunt summo capitis vertici Vesicatoria & Sinapismus.

XLVIII.

Arculanus in paroxysmo magnam ventosam pectori applicat. Aurelianus cucurbitulas thoraci & scapulis admouet: nos maiori commodo scapulis quam pectori & thoraci adhiberi arbitramur.

XLIX.

In exilium plane abigenda medijs pectoris ferro candente vstio.

L.

Expurgata reuulsa ac deriuata materia, pars mandans ad naturalem temperiem reuocanda ac pro eius natura ac medici prudentia confortanda. Sic caput, si causa inde fluxerit, facculis Fernelianis, Conseru. florum anthos, laundulæ, Betonic. Speci. Diambri. Diamosch. dulcis, Theriac. Methridat. Aurea. Alexandrin. corroboramus.

LI.

Ad diætam quod attinet, vitetur aër frigidus & humidus.

us. Carnes sint non extrema animalium, sed concoctu faciles, quales sunt Caponum, perdicum, auium montanarum.

LII.

Vitanda sunt acria vt allium, dispepta seu concoctū difficilia, vt bubula, ouilla, fuilla, quæq; malos succos generant, vt & ea quæ tensionem facere nata sunt, qualia sunt legumina, fructus & omnia flatuosa.

LIII.

Potus sit vinum oligophorum aut mulsa in qua aliquid prassij vel hyssopi incoctum sit. Sitq; paulo largior cum repurgandi consilium est, propter crassitiem enim materia humectatione eget, vt facilius sursum efferatur. Abstinentum omnibus frigidis & potentia & actu talibus, astringentibus vehementerq; calidis.

LIV.

Exercitium sit leue idq; ante cibum. Somno vtuntur moderato idq; capite & thorace subleuato.

LV.

Animi perturbationes, motus vehemens, clamor, ira, vociferatio tristitia sunt fugienda.

LVI.

Aluum perpetuo lubricam seruent quippe intestinis quouis modo plenis & distentis accessio exasperatur. Fitq; hoc remedijs quæ & thoracem dilatare, & flatus (qui sæpe paroxysmorum sunt causæ) discutere possunt. Dentur itaque Diaprun. Electua. Sebest. Diacatholicon. ʒ vi. vel ʒ vij. cum oleo anisi gutt. ij. vel iij. Vel clysteres ex decocto anisi, fœniculi, semin. lini, fœnugræc. camomill. aneth. cum oleis calidis, castia pro clysteribus vel Diaphanicon. ʒ vi. vel ʒ ij. iniiciantur.

F I N I S.

AB: 153966

ULB Halle 3
001 509 306

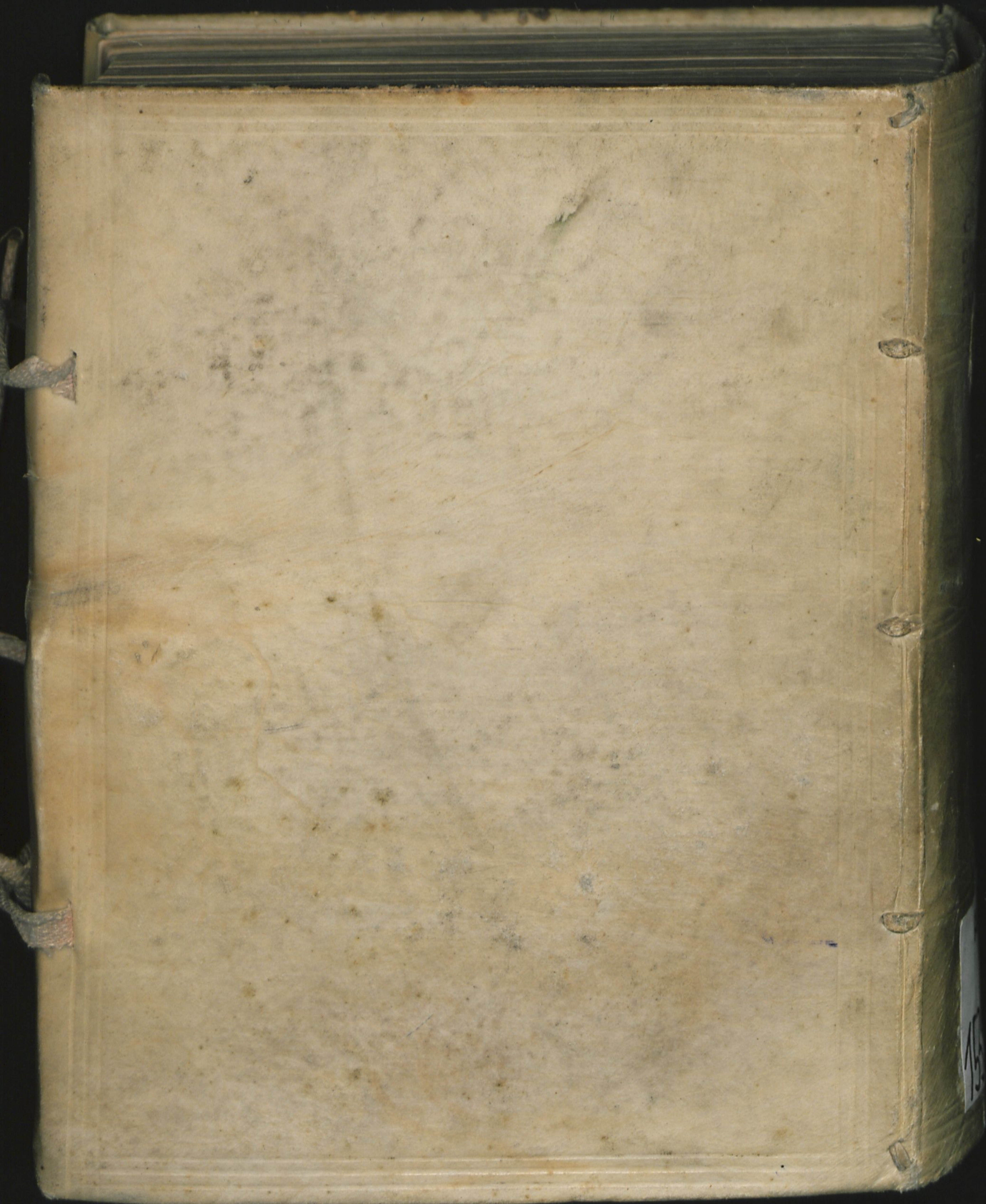

Sb.

R

VD 17

SES
de
MATE,
AS
CHRISTO M.
KNOFF SERENI
ESIDE
excellent. viro,
O PARCOVIO,
phia & artis Medicæ Do-
tatis in illustri Juliâ Pro-
regij Medici Decano, nec
n Principum Brunsvi-
næburgensium
niatro,
o in arte Medica gradu,
riendas proponit
ANVS VIBERGIUS
NVS.
tio 16. Iunij,
co consueto.
AE STADI,
graphica Iacobi Lucij,

o lo ex.